

ASPECTE GENERALE PRIVIND PROCEDURA JUDICIARĂ A INSOLVABILITĂȚII

*Ina Bostan, doctorand, lector superior la Catedra Drept
Patrimonial, F.C.G.C., UTM*

“Învăță când victoria nu se justifică și e mai bine să renunți. Să nu renunți niciodată nu înseamnă să fii obtuz în gândire. Uneori este potrivit să te oprești.” - Donald Trump, imaginea omului de succes și a excelenței.

Abstract: *E firesc ca majoritatea companiilor să se confrunte pe timp de criză cu dificultăți de ordin financiar. Dacă întreprinderea nu face față angajamentelor față de creditori, atunci ea poate fi declarată insolubilă. Astfel, actul legislativ de bază, ce reglementează inițierea și desfășurarea proceselor de insolabilitate, este Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012 (pusă în aplicare începînd cu 14.03.2013). Legea insolabilității, este aplicabilă în practica europeană, avînd o abordare unică față de procedura de insolabilitate a întreprinderilor. În acest context, legea prevede un șir de modalități și un spectru larg de instrumente legale întru identificarea unei hotărîri în cazul în care întreprinderea insolubilă poate fi salvată de la lichidare. Totodată, legea are ca scop să favorizeze și să ajute întreprinderile care au posibilitate să-și redreseze situația în care se află la moment. Însă, scopul primordial al ei, conform prevederilor art. 1 alin. (1) al Legii insolabilității, este instituirea cadrului juridic privind stabilirea unei proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului, prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit.*

Cuvinte-cheie: insolvabilitate, lichidare, persoană juridică, administrator al insolvabilității.

În fiecare lună în RM se lichidează, din proprie inițiativă sau forțat, un mare număr de întreprinderi. Lichidarea este o măsură forțată, dar în cazul când este aplicată la timp și corect, reprezintă soluția pentru multe probleme. Legislația în vigoare prevede următoarele modalități de dizolvare (lichidare) forțată și benevolă a întreprinderilor:

- Decizia asociaților (acționarilor).
- Acțiunea de recunoaștere a nulității societății comerciale.
- Acțiunea privind dizolvarea agentului economic.
- Cererea privind inițierea procedurii de insolvabilitate.

Cauzele, care pot duce la apariția dorinței antreprenorului de a-și lichida întreprinderea, pot fi cele mai diverse: la întreprindere au fost descoperite grave încălcări fiscale, vamale, valutare, legate de activitatea fără licență și altele, inclusiv cu o posibilă evoluare spre responsabilizarea penală; întreprinderea, fondatorii și(sau) conducătorii au pierdut interesul pentru orice gen de activitate sau desfășurarea de activități prin aceasta întreprindere; întreprinderile sunt demult uitate de către fondatori și(sau) administratori, sau necesitatea lichidării lor a apărut în legătură cu o anumită împrejurare; întreprinderile care au suferit pierderi considerabile în urma controlului fiscal, sau care riscă descoperirea unor asemenea încălcări, ca rezultat al controlului viitor; întreprinderile care au datorii față de structurile comerciale și buget, și nu au posibilitatea să le stingă. Astfel, actul legislativ de bază, ce reglementează inițierea și desfășurarea proceselor de insolvabilitate, este Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012 (pusă în aplicare începând cu 14.03.2013). Legea insolvabilității permite lichidarea întreprinderilor, inclusiv a celor care au datorii față de creditori, inclusiv bugetul consolidat. Totodată, legea are ca scop să favorizeze și să ajute întreprinderile care au posibilitate să-și redreseze situația în care se află la moment. Însă, scopul primordial al ei, conform prevederilor art. 1 alin. (1) al Legii insolvabilității, este instituirea cadrului juridic privind stabilirea unei proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din

contul patrimoniului debitorului, prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit. Conform prevederilor art. 1 alin. (2) al Legii insolvenței, ea este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit. Prezenta lege nu se aplică băncilor. În sensul prevederilor Legii insolvenței, noțiunea de „insolvență” semnifică situația financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a-și onora obligațiile de plată, constatată prin act judecătoresc de dispoziție. Cu alte cuvinte, insolvența reprezintă situația financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a-și executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. Incapacitatea de plată este, de regulă, prezumată în cazul în care debitorul a încetat să efectueze plăți. Este necesar de menționat despre faptul că, conform art. 1 alin. (3) din Legea insolvenței, statul, unitățile administrativ-teritoriale și persoanele juridice de drept public nu sunt subiecte ale insolvenței. În ce privește procesul de insolvență, acesta se depășește prin proces judiciar complex care combină, în special, perioada de observație, procedura de insolvență, care continuă cu procedura de restructurare sau cu procedura falimentului, sau cu alte proceduri stabilite în prezenta lege și care se întentează de instanța de judecată.

Conform art. 4 alin. (1) al Legii insolvenței, participanți la procesul de insolvență sînt: administratorul provizoriu, administratorul insolvenței, lichidatorul, creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, debitorul sau, după caz, reprezentantul debitorului, alte organe și persoane stabilite în prezenta lege. Instanța de judecată (instanța de insolvență) în conformitate cu competența jurisdicțională, stabilită în Codul de procedură civilă și în prezenta lege, conform prevederilor art. 5 alin. (1) al Legii insolvenței, examinează cererea de intentare a procesului de insolvență. Art. 5 alin. (2) al Legii insolvenței prevede că

instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa de creditori. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa de creditori, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

Principalele competențe ale instanței de insolvență sunt:

1. pronunțarea motivată a hotărârii de deschidere a procesului de insolvență și, după caz, de intrare în insolvență atât prin procedura falimentului, cât și prin procedura de restructurare a debitorului;
2. examinarea obiecțiilor debitorului împotriva cererii introductive a creditorilor și judecarea obiecțiilor creditorilor împotriva deschiderii procedurii;
3. desemnarea administratorului provizoriu și fixarea remunerației lui, desemnarea administratorului insolvenței sau, după caz, a lichidatorului care va administra procedura până la confirmarea ori, după caz, până la înlocuirea sa de către adunarea creditorilor, precum și stabilirea atribuțiilor lui pentru această perioadă;
4. destituirea sau acceptarea cererii de demisie a administratorului insolvenței/lichidatorului;
5. ridicarea dreptului debitorului de a mai conduce activitatea;
6. tragerea la răspundere a membrilor organelor de conducere care au contribuit la insolvența debitorului, precum și sesizarea organelor de urmărire penală în legătură cu faptele reprobabile săvârșite de aceștia;
7. judecarea acțiunilor introduse de administratorul insolvenței/lichidator privind nulitatea actelor juridice încheiate de către debitor anterior deschiderii procesului;
8. soluționarea contestațiilor debitorului, ale comitetului creditorilor ori ale oricărei persoane interesate împotriva măsurilor luate de administratorul provizoriu, de administratorul insolvenței/lichidator;
9. confirmarea planului procedurii de restructurare sau, după caz, de lichidare după votarea lui de către creditorii;

10. soluționarea cererii depuse de administratorul insolvenței sau de comitetul creditorilor privind încetarea procedurii de restructurare și intrarea în faliment;
11. examinarea raportului administratorului provizoriu, cel al administratorului insolvenței/lichidatorului;
12. anularea hotărârii adunării creditorilor și a comitetului creditorilor;
13. ridicarea sechestrelor de pe patrimoniul debitorului și anularea altor măsuri de asigurare sau de limitare a debitorului, administratorului insolvenței și/sau a lichidatorului în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare, aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens;
14. pronunțarea hotărârii de încetare a procesului;
15. alte competențe stabilite de prezenta lege și de Codul de procedură civilă (art. 5 alin. (5) din Legea insolvenței).

Totodată, conform prevederilor art. 5 alin. (6) al Legii insolvenței, în competența instanței de insolvență intră și controlul judecătoresc asupra activității administratorului provizoriu, administratorului insolvenței și/sau a lichidatorului, procesele și cererile de natură judiciară privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvență. La rândul său, instanța de insolvență nu are în competența sa atribuții manageriale, acestea fiind exercitate de către administratorul provizoriu, administratorul insolvenței/lichidator sau, în mod excepțional, de către debitor dacă nu i s-a ridicat dreptul de a-și administra patrimoniul. Deciziile manageriale pot fi controlate, sub aspectul oportunității, de către creditorii prin organele lor.

În ceea ce privește hotărârile și încheierile instanței de insolvență, acestea sînt definitive și executorii din momentul pronunțării (art. 5 alin. (8) din Legea insolvenței). Conform prevederilor art. 7 alin. (1) al Legii insolvenței, dispozitivul hotărârilor și al încheierilor instanței de insolvență urmează să fie publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în cazurile expres prevăzute de prezenta lege. Cheltuielile de publicare se raportează la cheltuielile de judecată. Instanța de insolvență poate dispune publicarea dispozitivului hotărârilor și în ziarele locale din zonele în

care debitorul își are sediul ori sînt concentrate sediile celor mai mulți creditori, precum și prin internet sau prin alt sistem electronic. Instanța de insolabilitate ține registrul public al debitorilor insolabili și îl afișează pe pagina sa web. Hotărîrile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege, conform prevederilor art. 8 alin. (1) al Legii insolabilității. Recursul nu suspendă executarea hotărîrilor și a încheierilor instanței de insolabilitate, dar pot fi suspendate de instanța de recurs la cererea motivată a recurentului. Art. 8 alin. (3) al Legii insolabilității prevede că recursul va fi judecat în termen de 60 de zile de la înregistrarea dosarului în instanța de recurs, în modul prevăzut de Codul de procedură civilă.

Pentru intentarea procesului de insolabilitate este necesară existența a unui temei din cele două specificate de lege (temeiul general de intentare a procesului de insolabilitate și temeiul special de intentare a unui proces de insolabilitate). Astfel, conform prevederilor art. 10 alin. (2) și (3) din Legea insolabilității, temeiul general de intentare a unui proces de insolabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului, iar temeiul special de intentare a unui proces de insolabilitate constă în supraîndatorarea debitorului, în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limita patrimoniului ei. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui, dacă acest fapt este posibil. Ca urmare a existenței temeiurilor specificate și în corelare cu prevederile art. 9 din Legea insolabilității, procesul de insolabilitate poate fi intentat doar în temeiul unei cereri de intentare a procesului de insolabilitate (specificată în lege ca cerere introductivă). Conform prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea insolabilității, componența și mărimea obligațiilor debitorului sînt cele existente la momentul depunerii cererii introductive, dacă legea nu prevede altfel. La determinarea temeiurilor de insolabilitate, conform art. 11 alin. (2) al legii sus – menționate, se iau în calcul:

- a. mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor, la prestarea serviciilor și la îndeplinirea lucrărilor care urmează a fi plătite de către debitor;

- b. mărimea datoriilor la credite, la împrumut, plus dobânda care urmează a fi achitată de către debitor;
- c. mărimea prejudiciilor care urmează a fi recuperate de la debitor;
- d. mărimea obligațiilor la bugetul public național prevăzute de lege.

Menționăm că, conform prevederilor art. 11 alin. (3) din Legea insolvenței, la constatarea insolvenței debitorului nu se ia în calcul valoarea creanțelor constituite din:

- a. penalități și/sau din alte sancțiuni financiare aferente neexecutării obligațiilor;
- b. orice obligație de plată față de asociații (membrii, acționarii) debitorului.

Conform prevederilor art. 12-20 din Legea insolvenței, dreptul de a depune cerere introductivă îl au: debitorul, creditorii, alte persoane indicate în prezenta lege. Așadar, conform prevederilor art. 13 alin. (1) al Legii insolvenței, debitorul este în drept să depună cererea introductivă în situația în care există pericolul intrării lui în incapacitate de plată când, în mod previzibil, nu își va putea executa la scadență obligațiile pecuniare. În același rînd, art. 13 alin. (2) al Legii insolvenței prevede că dreptul de a depune cerere introductivă în numele debitorului, conform alin. (1), în cazul în care acesta nu este persoană fizică, îl au: organul executiv, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, deține dreptul de reprezentare a debitorului, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorii debitorului. Referitor la dreptul debitorului de a depune cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvență, este necesar de menționat că, acestui din urmă îi revine nu numai dreptul de a depune cererea dată, însă și obligația de a o depune în unele circumstanțe. Astfel, conform prevederilor art. 14 din Legea insolvenței, debitorul este obligat să depună cererea introductivă, dacă există unul din temeiurile de intentare a procesului de insolvență specificate mai sus — temeiul general sau temeiul special de intentare a unui proces de insolvență. De asemenea, debitorul este obligat să depună cererea introductivă și în cazurile dacă:

- executarea integrală a creanțelor scadente ale unuia sau mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadență a creanțelor celorlalți creditori;
- în cadrul lichidării, care se efectuează conform altor legi, devine evident că debitorul nu poate satisface integral creanțele creditorilor.

Concomitent, conform prevederilor art. 14 alin. (3) din Legea insolvenței, debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) și la art. 10 alin. (2) al legii. În cazul dacă debitorul, conform prevederilor art. 14 alin. (4) al Legii insolvenței, nu depune cerere introductivă în cazurile și în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorii debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin. 3). Aceste persoane sînt trase la răspundere penală în conformitate cu legea. În ce privește conținutul cererii introductive depuse de către debitor, conform prevederilor art. 16-17 din Legea insolvenței, în aceasta necesită a fi indicate următoarele date:

- a. codul fiscal și numerele conturilor bancare ale debitorului;
- b. valoarea creanțelor creditorilor, mărimea dobînzilor și penalităților aferente;
- c. temeiul creanțelor și termenele lor de executare, cu specificarea sumei creanțelor decurgînd din daunele cauzate vieții și sănătății, precum și ale creanțelor salariale față de angajații debitorului;
- d. suma datoriilor la bugetul public național;
- e. motivarea temeiului insolvenței;
- f. date despre cererile de chemare în judecată a debitorului primite spre examinare de către instanța de judecată, precum și despre titlurile executorii asupra bunurilor debitorului;
- g. date despre bunurile debitorului, inclusiv despre mijloacele bănești și creanțele lui;
- h. candidatura propusă la funcția de administrator al insolvenței/lichidator.

În cerere, debitorul poate solicita și motiva aplicarea procedurii de restructurare.

De asemenea, la cererea introductivă a debitorului se anexează:

- a. copia de pe statutul sau de pe contractul său de asociere;
- b. lista participanților (membrilor) săi;
- c. bilanțul contabil la data ultimului raport financiar;
- d. documentele care atestă componența și valoarea bunurilor sale dacă este persoană fizică (întreprinzător individual);
- e. datele din registrele publice despre bunurile sale, inclusiv despre bunurile gajate;
- f. lista creditorilor și a debitorilor, cu specificarea datoriilor creditoare și debitoare, adreselor și datelor de identificare ale creditorilor și debitorilor;
- g. dovada notificării proprietarului, a cărei lipsă însă nu împiedică admiterea spre examinare a cererii introductive.

Conform prevederilor art. 18 alin. (1) din Legea insolvenței, creditorul debitorului poate depune cerere introductivă, dacă are un interes legitim în intentarea procesului de insolvență și își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolvență. Totodată, art. 18 alin. (3) din Legea insolvenței prevede că creditorul nu este în drept să inițieze proces de insolvență în cazul în care debitorul se află în proces de restructurare, cu excepția cazului în care creanța a apărut după intentarea procesului. Referitor la cererea introductivă înaintată de către creditor, în conformitate cu prevederile art. 19 din Legea insolvenței, creditorul poate depune cererea dată, numai după efectuarea unei notificări prealabile a debitorului. Notificarea prealabilă se consideră făcută dacă, pînă la depunerea cererii introductive, debitorul a fost informat de către creditor sau de executorul judecătoresc, sau, în cazurile prevăzute expres de Codul fiscal, de către organele abilitate despre faptul că se află în întârziere ori despre înaintarea spre executare a titlului executoriu sau altui document echivalent lui în condițiile prevăzute expres de Codul de executare. Concomitent, conform art. 20 din Legea insolvenței, în cererea introductivă a creditorului trebuie să se indice:

- a. denumirea/numele și prenumele creditorului și ale debitorului, sediul/adresa, alte date de identificare ale acestora, confirmate prin extrasul din registrul public corespunzător;
- b. valoarea creanțelor creditorului, mărimea dobânzilor și a penalităților aferente;
- c. temeiul creanțelor și termenul executării lor;
- d. mențiuni despre alte probe ce confirmă creanța creditorului;
- e. propunerea candidaturii la funcția de administrator provizoriu pe perioada de observare a debitorului;
- f. alte date, considerate de creditor ca fiind necesare pentru examinarea cererii.

La cererea introductivă a creditorului, conform prevederilor art. 20 alin. (2) din Legea insolvenței, se anexează:

- a. documentele ce adevăresc obligațiile debitorului față de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, temeiul intentării procesului de insolvență, alte documente care justifică cererea creditorului;
- b. dovada notificării prealabile a debitorului de către creditor;
- c. copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment.

Concomitent, conform prevederilor art. 15 alin. (1) al Legii insolvenței, în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori, în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor. Dacă debitorul depune cerere introductivă în cazul în care dispune de posibilități reale de a satisface integral creanțele creditorilor (insolvență fictivă), persoanele culpabile menționate la alin. (1) poartă răspundere pentru prejudiciile cauzate creditorilor prin depunerea cererii (art. 15 alin. (2) al Legii insolvenței).

În contextul celor expuse, apare întrebarea: Ce urmează după depunerea cererii introductive și care sunt consecințele pentru debitor? Astfel, conform prevederilor art. 356 din Codul de procedură civilă, cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanță, conform normelor generale stipulate în Codul de procedură civilă, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvabilității. Astfel, ca urmare a înaintării de către creditor sau debitor a unei cereri introductive, conform prevederilor art. 21 alin. (2) din Legea insolvabilității și art. 269-270 din Codul de procedură civilă, despre admiterea spre examinare a cererii introductive, instanța de insolvabilitate adoptă imediat o încheiere, dar în cel mult 3 zile de la data depunerii. Concomitent, conform art. 22 alin. (1) din Legea insolvabilității, instanța de insolvabilitate restituie fără examinare cererea introductivă întocmită cu încălcarea art. 20. În cazul în care debitorul a depus cerere introductivă în temeiul art. 14, dar nu a anexat la ea documentele prevăzute la art. 17, instanța de insolvabilitate admite spre examinare cererea, solicitând prezentarea documentelor în ordinea dezbaterilor judiciare (art. 22 alin. (2) din Legea insolvabilității). Totodată, conform prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea insolvabilității, în perioada de observație, debitorul poate să continue activitățile curente și să efectueze plăți către creditorii cunoscuți, care se încadrează în condițiile obișnuite de exercitare a activității curente, sub supravegherea administratorului provizoriu, dacă nu i s-a ridicat dreptul de administrare, ori sub conducerea administratorului provizoriu, dacă i s-a ridicat dreptul de administrare. Activități curente sînt tranzacțiile și operațiunile financiare propuse de către debitor pentru a fi efectuate în perioada de observație, în cursul normal al activității economice, cum ar fi:

- a. continuarea activităților contractate, conform obiectului de activitate;
- b. efectuarea operațiunilor de încasări și de plăți aferente acestora;
- c. asigurarea finanțării cheltuielilor curente.

Acele, operațiunile și plățile care depășesc condițiile menționate la alin.(2) vor putea fi autorizate și/sau efectuate de administratorul provizoriu numai cu aprobarea prealabilă a instanței

de insolvabilitate, care se va expune în acest sens printr-o încheiere motivată, emisă în cel mult 5 zile de la data primirii cererii de aprobare, care poate fi atacată cu recurs în condițiile prezentei legi. Nici un furnizor de servicii – electricitate, gaze naturale, apă, servicii telefonice sau altele asemenea, conform prevederilor art. 23 alin. (4) din Legea insolvenței, – nu are dreptul, în perioada de observație, să schimbe, să refuze ori să întrerupă temporar un astfel de serviciu către debitor sau către patrimoniul debitorului în cazul în care acesta are calitatea de consumator captiv, potrivit legii. În cazul în care cererea introductivă se admite spre examinare, în conformitate cu prevederile art. 24 din Legea insolvenței, instanța de judecată întreprinde toate măsurile necesare pentru prevenirea modificării stării bunurilor debitorului în perioada de până la intentarea procesului de insolvență. Astfel, instanța de judecată emite o încheiere prin care dispune aplicarea unor măsuri de asigurare, cum ar fi:

- a. numește un administrator provizoriu și obligă debitorul ca în perioada de observație deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu;
- b. la cererea motivată a creditorilor sau administratorului provizoriu ori din oficiu, dispune înlăturarea debitorului de la gestionarea patrimoniului;
- c. pune sub sechestru bunurile debitorului și corespondența lui comercială;
- d. suspendă urmărirea individuală ale creditorilor și executările silită asupra bunurilor debitorului, precum și curgerea prescripției dreptului de a cere executarea silită a creanțelor acestora contra debitorului;
- e. pune sub interdicție înstrăinarea de către debitor a bunurilor sale ori decide ca acestea să poată fi înstrăinate doar cu învoirea expresă a administratorului provizoriu.

Art. 24 alin. (3) din Legea insolvenței prevede că dacă măsurile de asigurare prevăzute la alin. (2) sînt insuficiente, instanța de insolvență poate dispune aducerea silită a debitorului spre audiere. Dacă debitorul nu este persoană fizică, aceste măsuri sînt aplicate reprezentanților lui. Concomitent, conform prevederilor art. 24 alin. (5) din Legea insolvenței, la cererea motivată a debitorului, instanța de insolvență poate să suspende, ca măsură

de asigurare, curgerea dobânzilor, a majorărilor sau a penalităților de orice fel, sau a oricăror alte cheltuieli aferente creanțelor născute anterior perioadei de observație. De asemenea, art. 24 alin. (6) din Legea insolvenței prevede că măsurile de asigurare acționează pînă la data intentării procesului de insolvență sau pînă la data respingerii cererii introductive, precum și odată cu încheierea unei tranzacții în modul stabilit de prezenta lege. Instanța de insolvență este în drept să ridice, la cerere, printr-o încheiere motivată, măsurile de asigurare aplicate, pînă la apariția circumstanțelor nominalizate la alin. (6), în modul stabilit de Codul de procedură civilă, cu excepția instituirii administrării provizorii în perioada de observație a debitorului (art. 24(7) din Legea insolvenței).

Conform prevederilor art. 25 alin. (1) al Legii insolvenței, dacă instanța de insolvență nu dispune altfel, în perioada de observație organele de conducere ale debitorului nu pot emite decizii și nu pot efectua operațiuni și plăți fără acordul administratorului provizoriu, iar persoanele cu drept de reprezentare a debitorului nu pot încheia acte juridice fără participarea administratorului provizoriu. Art. 25 alin. (2) al Legii insolvenței prevede că creditorii care au înaintat cerere introductivă ori administratorul provizoriu pot adresa oricînd instanței de insolvență o cerere pentru a i se ridica debitorului dreptul de administrare, avînd ca justificare pierderile continue din patrimoniul acestuia sau lipsa probabilității de realizare a unui plan rațional de activitate a întreprinderii și/ sau eschivarea acestuia de la executarea atribuțiilor sale. În baza cererii și a condițiilor indicate la alin. (2), instanța de insolvență este în drept să dispună, printr-o încheiere care poate fi atacată cu recurs de către debitor, ridicarea totală sau parțială a dreptului debitorului de a administra întreprinderea odată cu desemnarea unui administrator provizoriu, indicînd și condițiile de exercitare a conducerii debitorului de către acesta. Din momentul înlăturării debitorului de la administrarea întreprinderii, atribuțiile de administrare și de dispoziție sînt cedate administratorului provizoriu sub supravegherea instanței de insolvență (art. 25 alin. (3) al Legii insolvenței). Concomitent, conform art. 25 alin. (4) al Legii insolvenței, instanța de insolvență examinează, în cel mult 10 zile lucrătoare, cererea

prevăzută la alin. (2) într-o ședință la care sînt citați administratorul provizoriu, creditorii care au înaintat cererea introductivă și reprezentantul debitorului. Neprezentarea părților citate legal nu împiedică judecarea cererii. În ceea ce privește atribuțiile și drepturile administratorului provizoriu, conform art. 25 alin. (5) al Legii insolvenței, ținem să menționăm următoarele:

- a. întreprinderea de acțiuni pentru a se asigura păstrarea bunurilor debitorului și integritatea lor;
- b. examinarea situației economice a debitorului și întocmirea unui raport de verificare a existenței temeiurilor de intentare a procesului de insolvență sau de respingere a cererii introductive;
- c. supravegherea operațiunilor de gestionare a patrimoniului debitorului;
- d. conducerea integrală, respectiv parțială, a activității debitorului în condițiile prezentei legi, cu respectarea precizărilor stabilite expres de instanța de insolvență, și în condițiile de efectuare a plăților curente din contul patrimoniului debitorului;
- e. sesizarea de urgență a instanței de insolvență în cazul în care constată că nu există bunuri în patrimoniul debitorului ori că acestea sînt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolvență;
- f. verificarea creanțelor și, după caz, formularea de contestații la ele, întocmirea tabelului preliminar al creanțelor;
- g. încasarea creanțelor, urmărirea încasării creanțelor referitoare la bunurile din patrimoniul debitorului sau la sumele de bani transferate de către debitor înainte de admiterea cererii introductive spre examinare;
- h. încheierea de tranzacții, stingerea datoriilor, încetarea fidejusiunii, renunțarea la garanțiile reale cu condiția confirmării de către instanța de insolvență;
- i. primirea remunerației și recuperarea cheltuielilor, confirmate de instanța de insolvență, suportate de administratorul provizoriu în activitatea sa;
- j. solicitarea și primirea gratuită de la participanții la proces, de la alte persoane, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, a informațiilor și explicațiilor necesare pentru exercitarea

atribuțiilor sale, precum și de la debitor a informațiilor cu privire la veniturile lui și la bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, inclusiv la bunurile ce se află în proprietate comună pe cote părți;

k. accesul în spațiile de serviciu ale debitorului și studierea documentelor care se află acolo;

l. adresarea către instanța de insolabilitate a solicitării de a dispune participarea organelor de drept la executarea atribuțiilor sale;

m. sesizarea instanței de insolabilitate în legătură cu orice problemă care cere soluționare din partea ei.

De asemenea, art. 25 alin. (6) al Legii insolabilității prevede că cuantumul de remunerare a administratorului provizoriu îl stabilește instanța de insolabilitate în mărime fixă, pentru fiecare lună de activitate efectiv lucrată și confirmată documentar, care nu poate fi mai mică de coeficientul minim de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariilor de funcție ale conducătorilor încadrați în unitățile ce nu aplică sistemul de salarizare bazat pe rețeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real la unitățile cu autonomie financiară. Concomitent, conform art. 25 alin. (7) al Legii insolabilității, pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, administratorul provizoriu poate angaja specialiști. Numirea și nivelul remunerației lor se supun aprobării instanței de insolabilitate, cu excepția cazurilor în care se stabilește că remunerația se va face din contul administratorului provizoriu sau al creditorului care a depus cerere introductivă. Atribuțiile administratorului provizoriu, conform prevederilor art. 25 alin. (8) al Legii insolabilității, încetează în momentul desemnării administratorului insolabilității/lichidatorului de către instanța de insolabilitate sau al respingerii cererii introductive în lipsa temeiului de insolabilitate. Totodată, conform prevederilor art. 26 alin. (1) al Legii insolabilității, prin încheierea de admitere a cererii introductive spre examinare, instanța de insolabilitate dispune administratorului provizoriu să notifice imediat despre aplicarea măsurilor de asigurare în toate registrele publice, inclusiv în registrul de stat al persoanelor juridice și în registrul de stat al întreprinzătorilor individuali, în registrul bunurilor imobile și în alte registre în care se înscriu gajul, băncile, organele cadastrale

teritoriale, autoritățile vamale, oficiile poștale, stațiile de cale ferată, depozitele portuare și vamale, alte locuri de înmagazinare din circumscripția în care debitorul își are sediul ori filiale sau reprezentanțe, pentru a sista orice operațiune cu bunurile acestuia, cerîndu-le lor să îi predea corespondența debitorului și orice alte comunicări sosite pe adresa lui. Art. 26 alin. (2) al Legii insolvenței prevede că în cel mult 10 zile lucrătoare după desemnare, administratorul provizoriu trimite notificări tuturor creditorilor din evidența contabilă, prezentată de debitor în conformitate cu art. 27 alin. (3), pentru înaintarea creanțelor certe și exigibile asupra patrimoniului debitorului și prezentarea unei referințe asupra cererii introductive. Referitor la executarea măsurilor de asigurare, menționăm că, conform art. 27 alin. (1) al Legii insolvenței, după desemnare, administratorul provizoriu întocmește și prezintă instanței de insolvență, în termenul stabilit de aceasta, care nu va putea depăși 45 de zile lucrătoare de la desemnarea sa, un raport cu privire la executarea măsurilor de asigurare, prin care să propună fie intentarea procedurii de insolvență, fie intentarea procedurii simplificate a falimentului, ori prin care să constate solvența debitorului și încetarea procesului. În funcție de circumstanțele cauzei pe motive temeinice, instanța poate prelungi termenul prevăzut cu cel mult 15 zile lucrătoare. Art. 27 alin. (3) al Legii insolvenței prevede că debitorul are obligația de a transmite administratorului provizoriu, în cel mult 3 zile lucrătoare de la cerere, informațiile solicitate de acesta, apreciate ca fiind necesare, cu privire la activitatea și la patrimoniul său, precum și documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, inclusiv ștampila întreprinderii, care vor fi reținute de administratorul provizoriu spre documentare. În cazul în care informațiile și documentele prevăzute la alin. (3), inclusiv ștampila, nu sînt prezentate de către membrii organelor de conducere ale debitorului, aceștia vor fi trași la răspundere patrimonială subsidiară și/sau penală, sau contravențională, în modul stabilit de lege, iar administratorul provizoriu desemnat va reconstitui, în măsura posibilităților, informațiile și/sau documentele, cheltuielile urmînd a fi încasate din contul persoanelor culpabile (art. 27 alin. (4) al Legii

insolvabilității). Concomitent, conform prevederilor art. 27 alin. (6) al Legii insolvabilității, în cazul înlăturării debitorului de la administrarea întreprinderii, administratorul provizoriu este obligat să vîndă bunurile perisabile sau bunurile supuse deprecierii iminente și să depună la bancă în contul debitorului sumele realizate din aceste vînzări, informînd instanța de insolvabilitate și debitorul. În perioada de observație a debitorului nu se afectează dreptul niciunui creditor de a invoca compensarea creanței sale cu cea a debitorului asupra sa dacă, la data admiterii cererii introductive spre examinare, condițiile prevăzute de lege în materie de compensare legală sînt îndeplinite (art. 27 alin. (7) al Legii insolvabilității).

Totodată, art. 29 alin. (1) al Legii insolvabilității prevede că creanțele față de patrimoniul debitorului vor fi înregistrate de administratorul provizoriu într-un tabel preliminar al creanțelor în funcție de datele evidenței contabile a debitorului și în baza cererilor de admitere a creanțelor înaintate instanței de către creditorii ale căror creanțe sînt anterioare datei de admitere a cererii introductive spre examinare. Termenul limită de depunere de către creditorii în instanța de insolvabilitate a referinței asupra cererii introductive și a cererii de admitere a creanțelor asupra patrimoniului debitorului va fi de maximum 30 de zile calendaristice de la data notificării. Termenul de verificare și de consemnare a creanțelor în tabelul preliminar al creanțelor este de 15 zile lucrătoare. Conform art. 29 alin. (3) al Legii insolvabilității, creanțele vor fi supuse verificării de către administratorul provizoriu, conform unei proceduri prevăzute în capitolul V secțiunea 1. Creanțele confirmate pe deplin sau parțial de administratorul provizoriu în urma verificării, trecute în tabelul preliminar, vor fi prezumate a fi valabile și corecte. Ca rezultat al verificării, administratorul provizoriu va întocmi și va înregistra în instanța de insolvabilitate, odată cu raportul ori separat, și tabelul preliminar al creanțelor cuprinzînd toate creanțele asupra patrimoniului debitorului, precizînd că sînt: chirografare, garantate, sub condiție, scadente sau nescadente și arătînd pentru fiecare numele/denumirea creditorului, suma solicitată de creditor și suma acceptată de administratorul provizoriu. De asemenea, conform art. 29 alin. (5) al Legii insolvabilității, creanțele introduse de

administratorul provizoriu în tabelul preliminar se atribuie masei credale cu titlu provizoriu fără drept de vot. Titularul de creanțe trecute în tabelul preliminar cu titlu provizoriu este decăzut, în ceea ce privește creanțele respective, din următoarele drepturi:

- a. de a vota la adunarea creditorilor;
- b. de a participa la distribuirile de sume în cadrul restructurării și/sau al lichidării debitorului;
- c. de a-și realiza creanțele împotriva debitorului sau a membrilor ori asociațiilor acestuia.

Art. 29 alin. (7) al Legii insolvenței prevede că perioada provizorie a creanțelor durează până la data confirmării lor în ședința de validare a creanțelor în cadrul procesului de insolvență sau al procedurii simplificate a falimentului, cu înregistrarea acestora în tabelul definitiv al creanțelor. Creanțele incluse în tabelul preliminar nu se contestă. Ele pot fi contestate după intentarea procesului de insolvență sau a procedurii simplificate a falimentului doar dacă au fost incluse în tabelul definitiv. Conform prevederilor art. 30 alin. (1) al Legii insolvenței, măsurile de pregătire preliminară a examinării cauzei privind insolvența debitorului le ia instanța de insolvență, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi. Pentru urgentarea actelor procesuale, instanța de insolvență poate solicita audierea persoanelor identificate ca făcând parte din administrația societății, le poate solicita asistența și concursul la efectuarea actelor de procedură, poate efectua orice alt act procesual necesar soluționării cauzei. Art. 30 alin. (3) al Legii insolvenței prevede că termenul de examinare a cauzei de intentare a procesului de insolvență este de cel mult 60 de zile lucrătoare de la data admiterii cererii introductive spre examinare. În funcție de circumstanțele cauzei și de motivele temeinice, instanța de insolvență poate decide majorarea termenului de examinare a cauzei cu 15 zile lucrătoare. După judecarea cererii introductive, instanța de insolvență adoptă una din următoarele hotărâri:

- a. se constată insolvența debitorului și i se intentează proces de insolvență;

- b. se constată insolvabilitatea debitorului și i se intentează procedura simplificată a falimentului;
- c. se intentează procedura accelerată de restructurare a debitorului;
- d. se respinge cererea introductivă și se refuză intentarea unui proces de insolvabilitate față de debitor.

Concomitent, art. 30 alin. (5) al Legii insolvabilității prevede că instanța de insolvabilitate poate dispune totodată, prin încheiere, încetarea procesului judiciar în cazul încheierii unei tranzacții sau al retragerii cererii introductive, precum și în alte condiții stabilite de lege.

O altă întrebare, pe care autorul și-a dorit s-o elucideze în acest articol, constă în elucidarea faptului dacă poate oare fi retrasă cererea introductivă depusă? Reglementările, ce stipulează faptul posibilității retragerii cererii introductive, sunt prevăzute la art. 31 alin. (1) din Legea insolvabilității. Astfel, acest articol prevede că, cererea introductivă poate fi retrasă de către deponent pînă la adoptarea unei hotărîri de intentare a procesului de insolvabilitate sau de respingere a cererii introductive. Renunțarea la cererea introductivă, conform prevederilor art. 31 alin. (2) din Legea insolvabilității, nu privează persoanele care s-au alăturat acestei cereri de dreptul de a solicita examinarea pricinii în fond. În cazul în care debitorul sau creditorul renunță la cererea introductivă, instanța de insolvabilitate dispune încetarea procesului doar dacă renunțarea nu contravine legii și nu încalcă drepturile și interesele legitime ale altor persoane.

Concluzii: Cum întreprinderea reprezintă o entitate ce posedă un patrimoniu inventariat în activ și pasiv, riscul de insolvabilitate constă în imposibilitatea firmei de a-și onora angajamentele asumate față de terți, adică incapacitatea de a face față pasivului exigibil cu activul său disponibil. Pentru a diminua riscul de insolvabilitate, o companie trebuie în primul rînd să își cunoască foarte bine partenerii de afaceri, piața pe care activează și particularitățile acesteia. În contextul actual, componentele esențiale ale afacerilor sunt lichiditățile și modul în care acestea sunt gestionate, politicile de colectare fiind parte integrantă din managementul întreprinderii. Este, de asemenea, esențial să își supravegheze îndeaproape gradul de îndatorare, costurile fixe, modul în care se fac investițiile (sursele de

finanțare, obiectul investiției, costurile de oportunitate). Dar totuși, dacă se ajunge în situația de supraîndatorare și nu face față angajamentelor față de creditori, atunci ea poate fi declarată insolubilă. Acest proces are ca finalitate scoaterea din circuitul economic a întreprinderilor necompetitive sau renașterea lor. În ce privește procesul de insolabilitate, acesta se depășește prin proces judiciar complex, care combină, în special, perioada de observație, procedura de insolabilitate, care continuă cu procedura de restructurare sau cu procedura falimentului, sau cu alte proceduri stabilite în legea insolabilității și care se intentează de instanța de judecată.

Bibliografie:

1. **I. Adam, C. N. Savu**, *Legea insolvenței. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2006.
2. **S. Angheni, M. Volonciu, C. Stoica**, *Drept comercial, ed. a IV-a*, Ed. All Beck, București, 2004.
3. **A. Avram**, *Procedura insolvenței. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2008.
4. **A. Avram**, *Procedura insolvenței. Răspunderea membrilor organelor de conducere*, Ed. Hamangiu, București, 2007.
5. **S. Bodu**, *Drept comercial - curs universitar*, Ed. Rosetti, București 2005.
6. **M. Bratiș**, *Constituirea societății comerciale pe acțiuni*, Ed. Hamangiu, București, 2008.
7. **O. Căpățână**, *Publicitatea comercială*, Ed. Universul juridic, București, 2007.
8. **S.D. Cărpenaru, V. Nemeș, M. A. Hotcă**, *Noua lege a insolvenței. Comentarii pe articole*, Ed. Hamangiu, București, 2006.
9. *Manual de bune practici în insolvență, elaborat de către Price Waterhouse Coopers sub coordonarea Prof. univ.dr. Ion Turcu*, www.just.ro, București, 2006.
11. *Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, Publicat: 14.09.2012 în Monitorul Oficial nr. 193-197. Data intrării în vigoare: 13.03.2013.*